

ด่วนที่สุด
ที่ กก ๕๓๐๑/๒๐๒๕

สสค. (eMail)

ส่ง : กนธ.

รับที่ : ๕11837/65

2 พ.ย. 2565 เวลา 17.22 น.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

๔ ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๑๐๐

๒

พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง การประกาศพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
  ๒. รายงานการศึกษาศักยภาพและประเมินความเหมาะสมพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เพื่อการประกาศเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
  ๓. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕
  ๔. สำเนาหนังสือให้ความยินยอมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ต่อการประกาศเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
  ๕. ร่างประกาศคณะกรรมการบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เรื่อง กำหนดแนวเขตพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

ด้วยองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. ขอเสนอเรื่องการประกาศพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มาเพื่อคณะรัฐมนตรี พิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๖) รวมทั้งสอดคล้อง/เป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติใน ด้านการสร้างรายได้และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้รองนายกรัฐมนตรี (นายอนุทิน ชาญวีรกูล) กำกับการบริหารราชการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

๑.๑.๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้มอบหมายให้ อพท. พิจารณาดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา-พัทลุง ซึ่งต่อมาจังหวัดสงขลาได้มีหนังสือ ที่ สข ๐๐๐๔/๑๐๑๔ ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓ มาขอร้องการ บริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. เพื่อแจ้งความประสงค์ ขอรับการประกาศเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งต่อมาสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสงขลา ได้นำร่างแบบประเมินพื้นที่ท่องเที่ยวเพื่อประกาศพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้ อพท. พิจารณา โดยครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัด รวม ๑๕ อำเภอ ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา ๘ อำเภอ (อำเภอ ระโนด อำเภอสทิงพระ อำเภอกระแสดินธุ์ อำเภอสิงหนคร อำเภอเมืองสงขลา อำเภอควนเนียง อำเภอ หาดใหญ่ อำเภอบางกล่ำ) จังหวัดพัทลุง ๕ อำเภอ (อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอปากพะยูน อำเภอบางแก้ว อำเภอ เขาชัยสน อำเภอควนขนุน) และจังหวัดนครศรีธรรมราช ๒ อำเภอ (อำเภอชะอวด อำเภอหัวไทร) ตามหนังสือ เลขที่ สข ๐๐๐๔/๑๗๕ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

๑.๑.๒ การประชุมคณะกรรมการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการ ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (พพท.) ครั้งที่ ๔/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมมีมติรับทราบผลการ ประเมินตนเองของแหล่งท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาตามคู่มือการประเมินพื้นที่ท่องเที่ยวเพื่อการประกาศ พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๘ มีคะแนนเฉลี่ยรวมร้อยละ ๗๗.๔๕ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์การ พิจารณาของ อพท. ที่กำหนดค่าคะแนนไว้ที่คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๗๕ ขึ้นไป จึงถือว่าพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในการที่จะประกาศให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และให้ อพท. ดำเนินการตามขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง อาทิ การลงพื้นที่สำรวจศักยภาพ จัดทำประชาพิจารณ์ จัดทำรายงานศึกษา ความเป็นไปได้ในการประกาศพื้นที่พิเศษฯ รวมทั้งรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกับส่วนราชการ และภาคีที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อขับเคลื่อนการประกาศพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

/๑.๒ ผลการดำเนิน...

๑.๒ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

อพท. ได้ดำเนินโครงการศึกษาศักยภาพและจัดทำแผนขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นที่พิเศษลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา และได้นำรายงานการศึกษาศักยภาพและประเมินความเหมาะสมพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเพื่อการประกาศเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เสนอต่อ พทท. ในการประชุม พทท. ครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๕ ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบการประกาศพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นพิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยมีเนื้อที่รวมประมาณ ๕,๕๕๓.๒๖ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓,๔๗๐,๗๘๘ ไร่ ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา ๘ อำเภอ (อำเภอระโนด อำเภอสทิงพระ อำเภอกะแสสินธุ์ อำเภอสิงหนคร อำเภอเมืองสงขลา อำเภอกวนเนียง อำเภอบางกล่ำ อำเภอหาดใหญ่) จังหวัดพัทลุง ๕ อำเภอ (อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอปากพะยูน อำเภอบางแก้ว อำเภอเขาชัยสน อำเภอกวนขนุน) และจังหวัดนครศรีธรรมราช ๒ อำเภอ (อำเภอชะอวด อำเภอหัวไทร) และให้ อพท. ดำเนินการนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ท.ท.ช.) พิจารณาให้ความเห็นชอบซึ่งต่อมา ท.ท.ช. ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๕ ได้มีมติเห็นชอบการประกาศพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตามที่ อพท. เสนอด้วยแล้ว

๒. เหตุผลความจำเป็นที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เนื่องจากการประกาศให้พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตามมาตรา ๓๕ ของพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นการกำหนดแนวเขตประกาศเพื่อให้ อพท. ประสานการใช้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือดำเนินการในด้านอื่นใดแล้วแต่กรณีให้มีผลสำเร็จตามเป้าหมาย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๘ ของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ซึ่งจะมีผลผูกพันต่อบทบาทภารกิจของหลายหน่วยงานในพื้นที่ มีการใช้ทรัพยากรบุคคล งบประมาณและอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการมอบอำนาจของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐให้ อพท. ดำเนินการใด ๆ แทนด้วย และมาตรา ๓๗ ก็ได้กำหนดให้ อพท. จัดตั้งสำนักงาน เพื่อดำเนินงานพัฒนาการท่องเที่ยวตามนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และให้มีผู้จัดการสำนักงานพื้นที่พิเศษที่จัดตั้งใหม่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องอาศัยอำนาจหรือข้อสั่งการจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๖) ร่างระเบียบ ร่างข้อบังคับ หรือร่างประกาศที่มีผลบังคับแก่ส่วนราชการโดยทั่วไป

๓. สารสำคัญ

ผลการศึกษาศักยภาพและประเมินความเหมาะสมพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเพื่อการประกาศเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๓.๑ คุณค่าและความโดดเด่นของทรัพยากรท่องเที่ยว

๓.๑.๑ คุณค่าทางธรรมชาติ พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นลุ่มน้ำแห่งเดียวของประเทศไทยที่เป็นระบบทะเลสาบแบบลากูน (Lagoon) ขนาดใหญ่ และเป็นหนึ่งใน ๑๑๗ แห่งทั่วโลก ที่จัดว่าเป็นแหล่งที่มีคุณค่าทางธรรมชาติที่โดดเด่น ทะเลสาบสงขลาได้รับทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม ทำให้ความเค็มของน้ำในทะเลสาบเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับฤดูกาลและแตกต่างกัน ตอนบนเป็นน้ำจืด ตอนกลางเป็นน้ำจืดถึงกร่อย และตอนล่างเป็นน้ำกร่อยถึงเค็ม ส่วนในฤดูฝนปริมาณน้ำมีมากจึงดันน้ำเค็มออกจากทะเลสาบจนเกือบหมด น้ำจึงเป็นน้ำจืดเกือบทั่วทะเลสาบ ยกเว้นที่ใกล้ปากทะเลสาบเท่านั้นที่ยังเป็นน้ำกร่อยอยู่ จึงมีการเรียกขานกันว่า “ทะเลสาบสามน้ำ” ทางด้านตะวันออกเป็นที่ราบชายฝั่งทะเลติดกับอ่าวไทย ทิศตะวันตกมีเทือกเขาบรรทัดเป็นสันปันน้ำ ด้านทิศใต้เป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาสันกาลาศรี เทือกเขาทั้งสองนี้ปกคลุมไปด้วยป่าไม้ และเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตอนใต้เป็นที่ราบขนาดใหญ่ล้อมรอบด้วยทะเลสาบ ทำให้ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นระบบนิเวศผสมผสานบริเวณชายเขาและที่ราบลุ่มซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของ “คนลุ่มน้ำ” ทำการเกษตร แหล่งชุมชน พื้นที่พรุ พื้นที่การเกษตร พื้นที่อุตสาหกรรมและป่าชายเลน ป่าพรุ แหล่งน้ำจืด และทะเลสาบ

๓.๑.๒ คุณค่าทางประวัติศาสตร์ พื้นที่ทะเลสาบสงขลา มีการกล่าวถึงมาตั้งแต่สมัยหลายร้อยปีมาแล้ว ดังที่ปรากฏในบันทึกหลักฐานแผนที่ราชอาณาจักรสยามของชาวฝรั่งเศส ในปี พ.ศ.๒๒๒๙ ทั้งนี้ จากหลักฐานทางโบราณคดีที่พบหลักฐานกระดูกมนุษย์ เครื่องปั้นดินเผาประเภทต่างๆ พบขวานหินขัด สมัยหินใหม่จำนวนมากตามภูเขาและถ้ำหินปูนในพื้นที่จังหวัดพัทลุง เป็นข้อสันนิษฐานว่ามีผู้คนเข้ามาตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ทำให้พื้นที่ทะเลสาบสงขลา มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ต่อมาพบหลักฐานที่แสดงถึงการก่อเกิดชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในหลายพื้นที่ แสดงถึงหลักฐานว่าผู้คนมีการอพยพมายังที่ราบและชายฝั่งใช้ชีวิตด้วยการเพาะปลูกและจับสัตว์น้ำ การขุดค้นทางโบราณคดีพบหลักฐานการตั้งหลักแหล่งของผู้คนอย่างถาวร พบร่องรอยชุมชนที่มีวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมสูงในบริเวณที่ราบริมทะเลสาบสงขลาและบนสันทรายสทิงพระ ผ่านช่วงยุคสมัยต่างๆ กระทั่งย้ายมาอยู่ตรงเมืองพัทลุงและสงขลาในปัจจุบัน

๓.๑.๓ คุณค่าทางวัฒนธรรม พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีมรดกทางวัฒนธรรมทั้งที่เป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุ ด้วยมีประวัติศาสตร์และการตั้งถิ่นฐานของชุมชนมายาวนาน จึงมีการสั่งสมวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องหลายยุคหลายสมัยที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ศิลปวัฒนธรรม การเกื้อกูลของผู้คน วิถีชีวิตของผู้คนบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ขึ้นตาลโตนด และทำประมงควบคู่กัน ทำให้เกิดวิถีที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะรอบทะเลสาบสงขลาที่เรียกกันว่า “วิถีโหนด-นา-เล” ประกอบด้วยภูมิปัญญาที่หลากหลาย ทำให้เป็นวิถีชุมชนที่น่าสนใจศึกษาเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมชุมชนที่สำคัญ เช่น งานหัตถกรรมพื้นถิ่นที่ยังคงสืบทอดถึงปัจจุบัน การทอผ้าที่เกาะยอ การทำเครื่องปั้นดินเผาที่บ้านสทิงหม้อ การสานกระจูดที่ทะเลน้อย การแกะหนังตะลุง งานหัตถกรรมกะลามะพร้าวที่จังหวัดพัทลุง รวมถึงเรื่องราวที่มีศักยภาพในการนำเสนอเพื่อการท่องเที่ยวด้วยตำนานและวรรณกรรมพื้นถิ่นที่มีความหลากหลาย สะท้อนถึงภาษาและความเชื่อที่มีการสืบทอดต่อกันมา รวมไปถึงเอกลักษณ์ทางด้านประเพณี ดนตรี นาฏศิลป์ และการละเล่นพื้นบ้าน เช่น ประเพณีชักพระ ประเพณีไหว้แม่อยู่หัวที่วัดท่าคูระ หนังตะลุง มโนราห์ และการแข่งโพน เป็นต้น

๓.๒ สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว

จากข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวในปี ๒๕๖๓ พบว่า จังหวัดสงขลา มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนทั้งสิ้น ๓,๐๙๓,๑๓๘ คน มีรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน ๒๒,๘๗๑.๐๐ ล้านบาท จังหวัดพัทลุง มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งสิ้น ๗๓๗,๒๕๓ คน มีรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน ๑,๓๕๙.๗๐ ล้านบาท จังหวัดนครศรีธรรมราช มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งสิ้น ๒,๓๙๘,๐๘๗ คน มีรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน ๘,๒๑๘.๐๐ ล้านบาท และการศึกษาสถานการณ์และศักยภาพการพัฒนาการจัดการด้านการท่องเที่ยว พบว่า พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา สรุปได้ดังนี้

๓.๒.๑ จุดแข็ง ประกอบด้วยลักษณะพื้นที่ธรรมชาติที่โดดเด่นของทะเลสาบสงขลา มีทรัพยากรและศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูงและหลากหลาย ทั้งด้านธรรมชาติ ด้านประวัติศาสตร์ และด้านวัฒนธรรม ศิลปะ ประเพณี และวิถีชีวิต รวมทั้งมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างประสบการณ์ที่น่าประทับใจให้นักท่องเที่ยว

๓.๒.๒ จุดอ่อน คือ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ยังไม่ได้มาตรฐาน ขาดการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน และขาดการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๓ โอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ อยู่ในพื้นที่โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT: Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle) ซึ่งมีการให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมด้านโลจิสติกส์เชื่อมโยงในกลุ่มจังหวัดและอาเซียน และยังมีโอกาสจากการเชื่อมโยงการพัฒนากับระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ตามนโยบายรัฐบาล (Southern economic corridor: SEC) และรัฐบาลให้การท่องเที่ยวเป็นนโยบายชาติและเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาชุมชน กระจายรายได้ และลดช่องว่างการพัฒนา

๓.๒.๔ อุปสรรค เช่น การแพร่ระบาดของโรคระบาด ความเสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติ โดยเฉพาะอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก ดินโคลนถล่ม การกัดเซาะของชายฝั่ง และภาวะภัยแล้ง

๓.๓ เหตุผลและความจำเป็นในการประกาศให้เป็นพื้นที่พิเศษ

เนื่องจากพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลามิทรัพยากรธรรมชาติและมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูงและหลากหลาย ดังนั้น การดำเนินงานพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบของ “พื้นที่พิเศษ” ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน เพราะเป็นการพัฒนาที่ใช้หลักการเชิงวิชาการ เชิงเทคนิค มาวิเคราะห์และกำหนดสถานการณ์ปัญหาและอุปสรรคด้านการท่องเที่ยวที่มีความสอดคล้องกับบริบทในแต่ละพื้นที่ ซึ่งบางครั้งมีความซับซ้อนหรือไม่มีเจ้าภาพชัดเจนในการดำเนินงาน และเมื่อมีการประกาศพื้นที่ดังกล่าวให้เป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแล้ว จะเกิดการดำเนินงานดังนี้

๓.๓.๑ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ที่มีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายการท่องเที่ยวและการพัฒนาต่างๆ ของเขตพัฒนาการท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ตลอดจนแผนต่างๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนดังกล่าวจะทำให้การพัฒนาของหน่วยงานและภาคที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างเป็นเอกภาพ มีความชัดเจนไปสู่การปฏิบัติ และขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังสามารถช่วยลดความซ้ำซ้อนของการใช้งบประมาณ

๓.๓.๒ การประกาศพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะเป็นกลไกหนึ่งในการบริหารและพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวในเชิงบูรณาการ มีองค์กรกลางทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ และประสานงานกับท้องถิ่นหรือเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวให้มีการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวในเชิงคุณภาพ สามารถนำเครื่องมือการบริหารจัดการสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการ ภาคีเครือข่ายสามารถเข้ามามีส่วนร่วมและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับพื้นที่พิเศษตามปรัชญาการทำงานแบบ Co-creation & Co-own คือเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนในการ “ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมเป็นเจ้าของ” บนพื้นฐานการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อสร้างและการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนท้องถิ่น ซึ่งอาจมีการแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาในพื้นที่ซึ่งแต่งตั้งโดยรัฐมนตรี ประกอบด้วย ผู้แทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

๓.๔ การประเมินความเหมาะสมในการประกาศพื้นที่พิเศษ

ผลการประเมินองค์ประกอบพื้นที่ท่องเที่ยวทั้ง ๓ องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว (คุณค่าแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ๙ ตัวชี้วัด) ด้านสถานภาพและความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย (๖ ตัวชี้วัด) และด้านการบริหารจัดการ (๓ องค์ประกอบ ๑๒ ตัวชี้วัดย่อย) พบว่า ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว มีคะแนน ร้อยละ ๘๖.๑๑ ด้านสถานภาพและความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย มีคะแนน ร้อยละ ๖๖.๖๗ และด้านการบริหารจัดการ มีคะแนน ร้อยละ ๗๙.๕๘ และเมื่อประเมินองค์ประกอบการประเมินศักยภาพพื้นที่ท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ทั้ง ๓ องค์ประกอบแล้ว มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ ๗๗.๔๕ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่อพท. กำหนด (ร้อยละ ๗๕) ดังนั้น พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา จึงถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในการที่จะประกาศให้เป็น “พื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา”

๓.๕ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการประกาศพื้นที่พิเศษ

เพื่อสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาจากทุกภาคส่วน อพท. ได้จัดการประชุมเพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจ รวมถึงรับฟังความคิดเห็นต่อการประกาศพื้นที่พิเศษลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่ผ่านมา ประกอบด้วย

๓.๕.๑ การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างวันที่ ๒๑-๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๔ ซึ่งล้วนมีความเห็นไปในทางเดียวกันว่าพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาและส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต โดยมีลักษณะเฉพาะของพื้นที่ เช่น วิถีไหนต-นา-เล ของลุ่มรอบทะเลสาบ และวิถีเขา-ป่า-นา-เล ในพื้นที่จังหวัดพัทลุง ที่เป็นจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวแบบวิถีชีวิตชุมชน

๓.๕.๒ การจัดประชุมกลุ่มย่อยระดับอำเภอ ระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม ๒๕๖๔ โดยมีตัวแทนของประชาชนผู้สนใจร่วมกับจังหวัด ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่ายการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมทั้ง ๑๕ อำเภอในกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมกว่า ๑๑๘ คน การระดมความคิดเห็นสรุปได้ว่า ในแต่ละอำเภอมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญที่ครอบคลุมในทุกด้านทั้งด้านแหล่งธรรมชาติ แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดี แหล่งวัฒนธรรม และยังมีเรื่องราวเรื่องเล่าที่มีคุณค่า น่าสนใจ และมีศักยภาพในการพัฒนาสู่เรื่องราวทางการท่องเที่ยว (Story Telling)

๓.๕.๓ การจัดประชุมกลุ่มใหญ่ (จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดนครศรีธรรมราช) เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๔ ผ่านระบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Conference) เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจในระดับจังหวัด โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น ๕๘๘ คน ประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว กิจกรรมที่สำคัญ ประกอบด้วย

๓.๕.๓.๑ การปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “นโยบายการขับเคลื่อนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” โดย นายอนันต์ ชูโชติ ประธานกรรมการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งได้สร้างความรู้ ความเข้าใจ ในรูปแบบและบทบาทการพัฒนาการท่องเที่ยวในการเป็นพื้นที่พิเศษ และการดำเนินงานของ อพท. แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

๓.๕.๓.๒ การเสวนา เรื่อง “ทิศทางและแนวนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา” โดย นายภูเกียรติ วงศ์กระพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง นายวงศกร นุ่นชูคันธ์ รองผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา นายเอกวิทย์ มีเพียร รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช และนาวาอากาศเอก อธิคุณ คงมี ผู้อำนวยการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สรุปสาระสำคัญจากการประชุมฯ ทั้ง ๓ จังหวัด ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และมีความเห็นร่วมกันว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกันภายใต้ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เป็นแนวทางที่มีศักยภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ที่มีการเชื่อมกันด้วยแหล่งธรรมชาติคือทะเลสาบสงขลา รวมถึงเห็นว่าการประกาศเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ อพท. เป็นโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ได้ โดยจัดทำแผนการพัฒนาที่ชัดเจนและต่อเนื่อง การบูรณาการความร่วมมือ การสร้างการมีส่วนร่วมในพื้นที่ และการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานทางการท่องเที่ยว

๓.๕.๔ การประชุมกลุ่มย่อย (รายจังหวัด) เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ผ่านระบบออนไลน์ เพื่อนำเสนอแนวทางการศึกษาศักยภาพและประเมินความเหมาะสมพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา เพื่อการประกาศเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และการจัดทำแผนขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวพื้นที่พิเศษพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ในการประชุมดังกล่าว ผู้เข้าประชุม จำนวน ๓๐๙ คน ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นทางแบบสอบถามในประเด็น พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา มีภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่โดดเด่นในการเป็น “เมืองท่องเที่ยวอนุรักษ์เชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม” ร้อยละ ๘๖.๔ “จุดหมายปลายทางเพื่อการท่องเที่ยว (Green Destination TOP-๑๐๐)” ร้อยละ ๘๒.๒ “เมืองสร้างสรรค์ (Creative City)” ร้อยละ ๘๐.๙ และ “เมืองมรดกโลก (World Heritage)” ร้อยละ ๗๙.๖

๔. ผลกระทบ

ผลกระทบหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับหลังจากที่มีการประกาศพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นพิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้แก่

๔.๑ เกิดการเชื่อมโยงความเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาผ่านการท่องเที่ยวร่วมกันใน ๓ จังหวัด (จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดนครศรีธรรมราช) เกิดเส้นทางท่องเที่ยวที่หลากหลาย

๔.๒ เกิดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การนำความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรม ความหลากหลายของชาติพันธุ์ และความเป็นพหุสังคมวัฒนธรรมให้เป็นจุดขายของการท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมทั้ง มีการสร้างทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนในการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น การค้นหาปราชญ์ชาวบ้านในด้านต่างๆ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เฉพาะท้องถิ่นให้กับชุมชนท้องถิ่น เป็น การสืบสานภูมิปัญญาชาวบ้านด้านต่างๆ มีให้สูญหายและต้อยอดองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน

๔.๓ พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาได้รับการยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวในระดับสากล เช่น เมืองสร้างสรรค์ และ Green Destination TOP-๑๐๐ อันจะส่งผลให้พื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวคุณภาพ

๔.๔ เกิดชุมชนต้นแบบเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่พิเศษ มีการสร้างและกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไปสู่ชุมชนท้องถิ่น

๕. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้มีหนังสือแสดงความยินยอมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง รวม ๑๔๒ แห่ง ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา (๘ อำเภอ ๗๐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) จังหวัดพัทลุง (๕ อำเภอ ๔๗ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) และจังหวัดนครศรีธรรมราช (๒ อำเภอ ๒๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ซึ่งทั้งหมดได้แจ้งหนังสือแสดงความยินยอมในการประกาศพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมายัง อพท. ด้วยแล้ว

๕.๒ คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ท.ท.ช.) ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๕ มีมติเห็นชอบการประกาศพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยมีเนื้อที่รวมประมาณ ๕,๕๕๓.๒๖ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓,๔๗๐,๗๘๘ ไร่ ครอบคลุม ๓ จังหวัด ๑๕ อำเภอ ในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ได้แก่ จังหวัดสงขลา ๘ อำเภอ (อำเภอเมืองสงขลา อำเภอหาดใหญ่ อำเภอรโนด อำเภอสทิงพระ อำเภอกระแสดินธุ์ อำเภอสิงหนคร อำเภอควนเนียง และอำเภอบางกล่ำ) จังหวัดพัทลุง ๕ อำเภอ (อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอปากพะยูน อำเภอบางแก้ว อำเภอเขาชัยสน และอำเภอควนขนุน) และจังหวัดนครศรีธรรมราช ๒ อำเภอ (อำเภอชะอวด และอำเภอหัวไทร)

๖. ข้อกฎหมาย

๖.๑ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการบริหารการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่พิเศษ คณะกรรมการมีอำนาจประกาศให้พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยความยินยอมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ทั้งนี้ให้กำหนดแนวเขตของพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ด้วย

๖.๒ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๖) ร่างระเบียบ ร่างข้อบังคับ หรือร่างประกาศที่มีผลบังคับแก่ส่วนราชการโดยทั่วไป

๗. ข้อเสนอของส่วนราชการ

เพื่อให้การประกาศพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา บรรลุตามวัตถุประสงค์ และสนับสนุนนโยบายรัฐบาลในการพัฒนามาตรฐานคุณภาพการท่องเที่ยวของประเทศ จึงขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ ดังนี้

๗.๑ ให้ความเห็นชอบการประกาศพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเป็นพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยมีเนื้อที่รวมประมาณ ๕,๕๕๓.๒๖ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓,๔๗๐,๗๘๘ ไร่ ประกอบด้วย จังหวัดสงขลา ๘ อำเภอ (อำเภอรโนด อำเภอสทิงพระ อำเภอกระแสดินธุ์ อำเภอสิงหนคร อำเภอเมืองสงขลา อำเภอควนเนียง อำเภอบางกล่ำ อำเภอหาดใหญ่) จังหวัดพัทลุง ๕ อำเภอ (อำเภอเมืองพัทลุง อำเภอปากพะยูน อำเภอบางแก้ว อำเภอเขาชัยสน อำเภอควนขนุน) และจังหวัดนครศรีธรรมราช ๒ อำเภอ (อำเภอชะอวด อำเภอหัวไทร)

๗.๒ ให้ อพท. นำแผนยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ที่จัดทำร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ท.ท.ช.) แล้วเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้มีการวางแผนบริหารจัดการงบประมาณในแต่ละปีตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาต่อไป

๗.๓ ให้สำนักงานประมาณพิจารณาสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งสำนักงาน และอัตราเงินเดือนบุคลากร เพื่อเป็นหน่วยบริหารจัดการในพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิพัฒน์ รัชกิจประการ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)

โทรศัพท์ ๐ ๒๓๕๗ ๓๕๘๐ ต่อ ๒๐๗

โทรสาร ๐ ๒๓๕๗ ๓๕๙๙

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์: Nophadon.j@dasta.or.th